

Oaser.

(Af P. Ver Marius Hansen.)

„Paa grønne Græsange lader han mig hvile“ Sal. 23. 2.

Min — Mit.

„Mon nogen af vore Raadsherrer have troet paa ham?“ spurgte man fordom, og Svaret kunde gives bekræftende, selv om de troendes Tal fra det Hjørne ikke var stort. I gamle Danmark er det Raadens Underkøbt, at nogle fra de øverste Samfundslag er komne til at tro paa Jesus; adskillige med adeligt Blod i sig og med adelige Navne og Titler høje Anse for den korsfættede og stille sig i Guds Højskæftelse som befendende Kristne. Jeg kom til at gøre et flygtigt Bekendtskab med en af disse — jeg kunde nævne hans Navn; men lad mig nøjes med at betegne ham med det kirkelige Navn „en kongelig Tjener“ — det gif saaledes til: der holdtes et stort Møde i en af Danmarks store, dejlige Kirker. Efter Gudstjenesten gif jeg op i Kirkeens Kor, hvor jeg stod og betragtede et betagende Billede af Jesus paa Korset, hvorunder stod skrevet: „Men han er saaret for vore Overtrædelser og knust for vore Misgerninger.“ Et Par andre Præster samlede ogsaa i Korset, og imedens vi stod der, kom den „kongelige Tjener“ fra Kirkeens Sakristi ogsaa ud i Korset, hvor jeg blev fremstillet for ham. Vi forlod snart efter Kirken og gif hver til sit. Dagen efter stod jeg uden for en Boghandlerværelse i Byen og betragtede nogle i Binduet udstillede Billeder og Vøger, og imedens kom nævnte „kongelige Tjener“ forbi; han genkendte mig fra den foregaaende Aften, standede og hilste venligt paa mig. Først udtalte han sin Glæde over Mødet, som havde været holdt, hvorefter vi vekslede nogle Ord om de Præster, der kunde ligge for Troskivet ved at skulle bevæge sig i de høje og finere Samfundsklasser, noget han saa godt kendte. Enfæltighederne i vor Samtale bytter jeg temmelig grant; men jeg skal forbigaa dem og meddele Slutningen, der gav mig en god Del at tænke paa. Den „kongelige Tjener“ sagde: „De kan næppe tænke Dem, Pastor Hansen! hvor megen Gavn jeg har haft af at læse Nehemias Bog. At jeg kom til at kaste mig over den, var Gaardnissionsær Clausen Skyld i. Denne kære Mand besøgte mig en Dag, og blandt andet sagde han til mig: „Studér De Profeten Nehemias?“ Det kunde jeg ikke netop sige ja til. „Men det maa De,“ sagde Clausen. Nehemias var Tjener hos en Konge, og De maa læse hans Bog for at lære, hvorledes De skal leve ved Hoffet og iblandt Hoffolk som et troende Menneſke.“ Disse Ord kom mig til megen Nytte. Jeg begyndte at læse i den omtalte Profets Bog, og jeg fik derved Lys over mangt og meget, som hjalp mig til at tage den rette Stilling i min Tjeneste. Nehemias Bog er min Bog.“

Vi talte lidt mere sammen, dermed skiltes vi, og jeg saa „den kongelige Tjener“ jandsynligvis for sidste Gang her paa Jord. Gid vi maa mødes hjemme i den himmelske Konges Sal!

Men jeg har flere Gange efter den Tid maattet tænke paa, at Nehemias Bog særlig var bleven denne Mandes Bog og spurgt, om det maatte var mest frugtbringende for troende Menneſker at kaste sig over en enkelt Del eller Bog af den hellige Skrift og indluge dens Kraft og Indhold saaledes, at man kunde sige: det er bleven min Bog. Jeg har nok læst, at Spurgeon, da han engang saa en gammel ormædt Bibel, i hvilken en Orm havde gnævet sig et stort Hul midt igennem Bogen fra første Hofebog til Johannes Aabenbaring, udtalte det Udſatte, at han maatte blive en saadan „Borgorm“, der kunde „æde“ Bibelens Ord fra dens første til dens sidste Blad; og det vil sikkert være godt ogsaa for andre end for Spurgeon. Men det er ikke saa let at spise af et helt Brød; men naar man det faaaret i Stykker, da glider Stykkerne ned et for et. Bibelen er et stort Brød, og vi maa nyde den i Portioner og søge at faa de enkelte mindre Dele godt fordøjet, saa vi kan sige om en enkelt Bog eller nogle Vøger, om nogle Kapitler, om nogle Vers: de er mine, det er mit!

Men jeg vil give Ordet til Luther. Han skriver: „Den 118 Salme er min Salme, som jeg inderlig elsker. Endstønt den hele Salmebog og den hellige Skrift er mig kær, fordi det er min eneste Trøst, saa er det dog salbet mig ind, at denne Salme maa kaldes og være min. Jeg ſkylder den faare meget, fordi den har hjulpet mig i mangen stor Nød, hvori hærken Kejser, Konger, vise, kloge og Helgener har kunnet hjælpe mig. Jeg vilde ikke bytte den mod det altſammen. Men hvis nogen vilde synes underligt om, at jeg kalder denne Salme min, da den dog tilhører hele Verden, saa skal han vide, at fordi den er min, bliver den ikke taget fra nogen; Kristus er ogsaa min og bliver alligevel den samme for alle hellige. Gud give, at den hele Verden vilde gøre Fordring paa Salmerne som sine, saaledes som jeg; men det er desværre saa faa, der kun en eneste Gang i hele deres Liv tiltaler den hellige Skrift eller en eneste Salme saaledes: „Den er min kære Bog; du skal være min egen kære lille Salme!“ Gør de Skriften den Ære, at de læse den en Gang, saa kan de straks det hele. Der er ingen Bog paa Jorden, som folk saa hurtigt bliver færdig med, og det er jo dog ikke Læseord, som de mene, men lutter Læseord, som er givne os ikke til Spøkulen og høje Tanker, men til at leve og handle efter.“

Ja lad os leve i dit Ord
Hver Dag, vi se paa denne Jord,
Og fare op fra Graadens Dal
Til dig i Himlens Frydefal.

Fornægtelsen og dens Mand.

Spredte Træ og Vidnesbyrd fra Historien.

„En Dødre siger i sit Hjerte: der er ingen Gud.“ Salme 14: 1 og 53: 1.

Disse Linier gaar ikke specielt ind til Guds Fornægtelsen. Ikke at hans Omvendelse ikke vilde blive en stor Glæde; men jeg er fuldt ud paa det Rens med, at Hindringerne her er saastore og saadanne Omvendelser saa forholdsvis sjældne, at hvis de i var mit første og højeste Formaal, saa fristedes jeg maatte til at lade Gemenet ligge usørt. Artiklen vil specielt henbende sig til dem som, i Lovd om Kristendommens Grundsaandhed, endnu ikke fuldt ud har betænt sig for Fornægtelsen — endnu ikke har bestemt sig til at vælge Kristendomsfornægterens Satser som Livsregler og Livsprincip. Af saadanne er der mange. Fristelse til Dvælv og Vantro er jo en af vore Prøvelser her i Verden; og ikke saa er ad denne Vej bleven draget bort fra det frelsende Evangeliums Naade og ind i en Sump af Forvirring og Modsigelser, fra hvilken en Tilbagevenden ofte blev umulig. Sandhedens Vidnesbyrd naar ikke flart for alle, og Fornægtelsens Evangelium prædikes ihærdigt og med stor Kunst og Videnskab i vor Tid. Banfeligt er det ogsaa ofte kommer de tvivlende i Tale, da der iblandt dem er et stort Antal, der som Regel hærken gaar i Kirke eller læser hærkelig Litteratur. Man finder dem alle Vegne i det menneſkelige Samfund — blandt alle Stænder, i næsten alle Aldre — ofte under Indflydelse af et eller andet af de fritænkeriske Blade, af hvilke der i vor Tid udkommer saa mange. Jeg ved just ikke hvorfor jeg under saadanne Omstændigheder saa netop har valgt dette Emne; men det staar mig nu i Tanker, og saa faar det at gaa sin Gang ud i den store Mængde og ved Guds Hjælp, interessere hvem det kan.

Det er ikke en Gendrivelse af Fornægtelsens Lærefættninger, jeg her vil. Det er snarere en kortfattet Oversigt over den foundne Tids Fornægtelse, jeg ønsker at fremlægge — en nøgen og aaben Sammenligning — en Fremstilling af historiske Kendsgerninger. Senſigten hermed er, om muligt at betæge den reſindede Læser til selv at dømme i Sagen mellem Kristendommen og Fornægtelsen. Resultatet bliver Læserens egen Sag. Jeg har selv i en Række af Aar været Fritænker, og læste i den Tid alt hvad jeg kunde faa fat i af den Litteratur, der befatter sig med at gøre Bibelen og Kristendommen til intet. Men de tre vigtigste af mine Livshjærgsmaal var Fornægtelsen aldrig i Stand til at bevare eller fætte Lys over, disse nemlig: Hvor er jeg kommen fra? Hvorfor er jeg her paa Jorden? Hvor farer jeg hen, naar jeg gaar her fra? Maatte der kan være andre i samme Stilling!

Fornægtelsen er paa ingen Maade ny. Den fremkom i Verden, saa snart Guds Naadslutning til Menneſkets Frelse blev aabenbaret. Heller ikke kan den siges at tilhøre nogen bestemt Tid, da den jo til alle Tider er kommen til Syn hvor Aabenbaringen blev prædiktet. Dog synes Fornægtelsen fra Tiden hen ind Slutningen af det fættende Aarhundrede at optræde mere samlet og med mere Styrke. Den naade vel sin Indflydelses Højde i det ættende Aarhundrede, og gav den ganske Verden en Prøve paa dens Muligheder i det franſke Folks Kristning og den derpaa følgende franſke Revolution. Det saa vel derefter endnu en Tid ud som om Fornægtelsen under Rationalismens Fane skulde behærſke de Lærde og Dannede; men det nittende Aarhundrede gav den kristne Lættning Overtaget. Skolerne kom igen i Kristendommens Hænder, og Fornægtelsens Forkæmpere fører siden en forholdsvis spredt Kamp, fra enkelte Universiteters Lærestole og gennem en Defæcenslitteratur, hvortil Historien vist ikke har Mage at opvise.

Den engelske Deisme, begyndende med Edward Herbert — 1581 — 1633 — kan strengt taget ikke helt ud regnes ind under den absolute Fornægtelse, da den jo i det hele og store saa nogenlunde bibeholdt Ideen om en Gud og en Moral. Men med

dens Fornægtelse af Kristendommen og dennes hele Væsen blev Deismen dog Forløberen for det ættende Aarhundredes franſke Fornægtelse, hvorfor den ogsaa ved dennes Fremkomst uden stort Væsen gjorde fælles Sag med denne. Ikke alene Herbert, men Hobbes og Lindsal med deres Naturrens Evangelium, og den fordervede Shaftesbury, den udannede Gubb, Vespotten Woolston, saa vel som Gume og Volingbrofe, har alle væsentlig bidraget til at Fornægtelsen i Europa blev saa fuldstændig og fik saa stræffelige Følger. Fornægtelsen naade, som sagt, sit Højdepunkt — fætte sin Krone og Blomst — i den franſke Fritænkerſkole. Her blev den ogsaa først ordentlig organiseret og gjorde et samlet og forenet Angreb paa hele Aabenbaringen.

Hvis ikke det kunde bevies med klare historiske Grunde og Kendsgerninger, saa vilde det næsten være utroligt, at det var det ættende Aarhundredes franſke Fornægterens oprindelige Hensigt aldeles at udrydde den kristelige Religion af Verden. De indgif en højtidelig Pakt med hærandre, at de vilde udrydde Kristne Mat og Kristennavnet; de enedes om at ville leve for dette Tjeme, og de adopterede System og Midler saa listige og dog saa energiske, at Historien i menneſkelig Ondskab og Zutrige næppe har et lignende Tilfælde at opvise. Voltaire og hans Forbundsfæller, D'Alembert, Diderot og Frederik den Anden af Preussen var dette gudløse Forbunds Stiftere og første Medlemmer. Det Værk, som disse Mænd begyndte, fik en forøget Indflydelse og vebblev at udbrede Vantro og Fornægtelse, indtil dets Mand forpættede hele Frankrig og gjorde det franſke Folk til Fornægtelsens villige Tælle. Da Alter og Trone var fuldstættet i Frankrig, søgte Tanken Ofre i andre Lande. Og den søgte ikke forgæves. Rundt om i Landene sluttede man sig til Tanken til Trods for det stræffelige historiske Skuespil, den havde opstillet i Frankrig. Selv i Tyskland stod Mænd rede til at træde i Atheismens og det religiøse Anarkis Tjeme.

Og hvad var der saa i Tanken, der saadanne kunde forlede saa at sige hele Nationer til at give sig den i Bold? Hvad var Grunden til, at disse Vantroens Apostle søttede Kristendommens fuldstændige Udseggelse? Havde de opdaget et bedre System? Var der Lyder, som ikke de kristne havde praktiseret i større Fuldkommenhed end nogen Vantroens reprættant? Havde de opdaget mere fuldkomme Regler for Livet og et sikrere Haab i Døden, end den hellige Skrift kunde byde? Under hvilket Paastud fætte de sig selv op som Slægtens Ledere? Med hvad Ret forlangte de, at man skulde haane og forkaste Aarhundredets Erfaring og en Religion, der havde været Milioner af Menneſkers Styrke i Sorg og Modgang, deres Trøst i Dødens Time; en Religion, der havde foittret de nobleſte og bedste Mænd og Kvinder — Historiens udsøttelige Personligheder?

Har Fornægtelsen noget, der kan stilles ved Siden af Kristendommens Triumfer? Har den Navne, der kan sammenlignes med Kristendommens? Hvor er disse Fornægterens rene ubemittede Eksempler paa Moral, Retſkaffenhed, Varmhærthighed, Sammildhed og Opofrelse, der kan stilles ved Siden af Kristendommens?

Hvis Vaand har de læst, hvis Nød har de afhjulpet hvis, Sorg har de mildnet? Hvilket barbarisk Folk har de ved deres Videlser og Opofrelse bragt Civilisationens og den sande Kulturs Velsignelser? Hvor har deres Veltalenhed befordret et Samfund Døder, dæmpet et Folks Naseri, afvendt en Revolution?

Nej! Fornægtelsen har ikke noget at stille ved Siden af Kristendommens Resultater; den har ikke Personligheder som Aabenbaringens. Dens Historie er kun en Historie om Negation — om Reddydelse. Den blinde Dver, hvormed Fritænkernes søgte at udvifte Gudsvidenskabens Menneſket Sind, forbauser enhver tænkende Sjæl. Hvad var det for en Sejr, for hvis Opnaaelse de søttede, at der ikke var nogen Gud og at Menneſket var en Frukt af Tilfældet? Hvilken forførdelig Betragtning; hvilket gøtteligt System!

Det danske ev. luth. Kirkesamfund 1. Aarsmøde.

i Sept. 1884.

Vi gaar i Tiden nogle Aar tilbage; Et Aar Aarhundrede er gleden hen. Det var i deſſige September-Dage, Fra Ost og Vest da møttedes Ven med Ven.

Paa Samfundsfæger da man skulde tage, Hær samlede nu læg og lærd igen. Vort Samfund første „Kirkefag“ fandt Sted.

3 St. Johannes danske Menighed. Ved Mødets Aabning led, hvad Gud forjættede — Et Ord, som Pastor Rasmussen frembar —

„Thi se, en Godehjærneſten jeg sætter, En Sten i Zion, saare dyrebar.“ Det er et Ord, som træffer, og som letter,

Mens Naadefølsens Straaler, varm og klar, Til Hærter, hvor det Ord med Tro annames,

Og paa en Takkebøn igen der flammes.

En „Kirkefag“, som var vort Samfund første, Et Samfund, som vel lidet var og svag. —

Vi trænger Hærrens Øster, vel de første, Og følger, naar han siger: „Kom og tag!“

Man har ej Tid at pudse og at tørste, At tage det med No og gaa i Mag. Vi iler, thi med Kongens Bud det hæfter,

Og hver usødig Vyrde bort vi kæfter.

Her kom vort Samfund Sendemand til Stede Fra Hærren i vort kære Hærdrægtjem. Det var en Overrættelse, en Glæde, At han før Mødets Slutning naade frem.

„Med er vi i Guds store Værneføde, For Naadens Trone mindes vi af dem, Stætt vi i fjerne Himmelegne findes.“

Den Frukt af Hærren maa med Tak vi mindes.

Desuden faar vi fromme Mænd hærøver, Der vil paa vores Samfundsskole gaa. En Dag i Hærrens Vingård de os lober, Vil Livets Ord i Hærterne udfæ, En ættelig Kamp paa Standſen her de bober.

Vil Vøgere paa Hærns Mære staa. Det var det andet hvorpaa vi vil agte, Det megen Frukt i Tiden Hærren bragte.

Vi kaldte og fra Danmark en Prøffeser Til Lærerpøsten i Teologi: Hans Svær imødeſaas med Hærreſer, Men dette lyse Haab gif os forbi.

Vi hele Vyrden paa en Mand da lættør, Han ej undſlog sig, had sig ikke fri: Han var til Gærningen selvſtrevet, Og er blandt os vor Støttels Hærfor bleven.

Har først man fikret gode Lærerpættør, Da kan man aabne Skolen ret paa Stand, Eleverfloken vil da søge efter, Har først man der en dygtig Skolemand.

Et Lærerstætt han vælger, der betrættør, Saavidt det nu realiseres kan. Naar Dygtighed og Gudsfrugt ret kan hærstlig Gud i denne Gærning forenes, Hærnes.

— — — „Skal Luther College os af Haanden stilles, At være Dansk da snart en Skætt det er.

Fra denne Skole maa vi ikke stilles, Om Skolerne vi værrer hær især. Om Skald og Ansvar ret for Hær stilles, Paa Værrens Arme Skolerne vi hær.

Om alle vores Skoler tro vi freder, Thi de er Kristendommens Arneføttør.“

Saaledes fikret jeg varm og vred i Vaaren, Hærrend vort Samfund Kirkefag fandt Sted. Nu er den Samfundstætt føtt og baaren:

MONTANA IRRIGERET LAND
i det berømte Sweet Grass Distrikt i
YELLOWSTONE VALLEY
28,000 Acres udsøgt Farm- og Frukt-Land. Det bedste paa Amerikas Fastland er det irrigerede Vesten. Skriv efter nærmere Oplysninger. For Salg ved
GLASS BROTHERS LAND CO., Dept. N.
BIG TIMBER, MONTANA
Tur og Retur CHICAGO-BIG TIMBER \$32.50
Tur og Retur MINNEAPOLIS-BIG TIMBER 37.50

Elk Horn High School and College,
Elk Horn, Iowa
begynder sit 31te Skoleaar den 5te Oktober 1909.
Skolen tilhører særlig Undervisning for Begyndere i Engelsk og Dansk.
Normal Course til Uddannelse af Lærere og Lærerinder i de offentlige Skoler og de danske Religionskoler.
Academic Course, Forberedelse for College og Universitet.
Agriculture.
Commercial Course.
Music, vocal and instrumental.
Betaling for Kost, Logi og Undervisning \$16 for 4 Uger.
Skriv efter Katalog og nærmere Oplysninger til
Rev. L. A. LAURSEN.
Adresse indtil 1ste September: LUCK, WIS.

Vi ønsker Deres Handel,
derfor er det os altid magtpaaliggende at sælge
vore U til arerDagens laveste Notering
og med det samme levere Dem
Det bedste, der findes i Handelen.
Er De ikke allerede en af vore mange faste Kunder, da skulde det glæde os, om De vilde afslægge os et Besøg,
SAA VI KAN STADFÆSTE, HVAD VI HER HAR SAGT.
SAS BROS.

CALIFORNIA!
SOLSKINS- og BLOMSTERSTATEN. Vi har tilslægt et Stykke Land i den berømte San Joaquin Dal, som skal betøles udelukkende med Danskere. Dansk By paa Landet. Dette Land maa sælges i 10, 20 og 40-Acre Lodder. Ri- mellig Pris og gode Villkaar. En Dollar for hver Acre solgt gives til Bygning af Dansk Ev.-Luth. Kirke. Landet gaar op i Pris. Hærst Lejligheden nu. Til skriv for nærmere Oplysninger:
OTHAR K. JENSEN, Norma N. D.

(Fortsættelse.)